

Кафедра обліку і аудиту  
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля  
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie  
Кафедра економіки промисловості та організації виробництва  
ДВНЗ «Українського державного хіміко-технологічного університету»  
Кафедра управління персоналом та соціології  
Уральського державного університету шляхів сполучення  
Інститут економіки і менеджменту  
ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»  
Красноярський інститут економіки  
Санкт-Петербурзької академії управління і економіки  
Полтавська державна аграрна академія  
НП «Ассоциация Профессиональных Бухгалтеров Содружество»  
ВНЗ Державний інститут підготовки і перепідготовки кадрів промисловості

## **ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ**

Збірник матеріалів  
міжнародної науково-практичної  
інтернет-конференції  
14–15 травня 2013 р.  
м. Дніпропетровськ

Дніпропетровськ  
«Герда»  
2013

УДК 330; 657

ББК 65

I-71

### **Організаційний комітет:**

- Атамас П.Й.** к.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Дніпропетровського університету ім. А. Нобеля
- Крамаренко Г.О.** д.е.н., професор кафедри фінансів і банківської справи Дніпропетровського університету ім. А. Нобеля
- Мних М.В.** д.е.н., професор, Заслужений економіст України, академік Української академії наук, директор Інституту економіки та менеджменту, завідувач кафедри фінансів ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Київ
- Паршина О.А.** д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки промисловості та організації виробництва ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет» (м. Дніпропетровськ)
- Плаксієнко В.Я.** д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Полтавської державної аграрної академії
- Пліскановський С.Т.** д.т.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, академік АН ВШ України, ректор ВНЗ «Державний інститут підготовки та перепідготовки кадрів промисловості» (м. Дніпропетровськ)
- Шаталова Н.І.** д.соц.н., професор, завідувач кафедри управління персоналом та соціології Уральського державного університету шляхів сполучення (м. Єкатеринбург, Росія)
- Лисенко Д.В.** член експертної ради при контрольно-рахунковій палаті м. Москви, Президент НП «Аудиторська Асоціація «Содружество», заст. голови Гільдії по аудиторській та консультативній діяльності Московської торгово-промислової палати, к.е.н., доцент МГУ ім. М.В. Ломоносова
- Тропиніна І.Г.** заст.директора по науці Красноярського інституту економіки Санкт-Петербурзької академії управління та економіки (м. Красноярськ, Росія)
- Дробязко С.І.** к.е.н., доцент кафедри економіки промисловості та організації виробництва ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет» (м. Дніпропетровськ)
- Ляшко Д.Ю.** к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Дніпропетровського університету ім. А. Нобеля
- Шевченко В.М.** кандидат наук з державного управління, доцент кафедри обліку і аудиту Дніпропетровського університету ім. А.Нобеля

**Інституційні засади функціонування економіки в умовах трансформації : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 14–15 травня 2013 р., - Дніпропетровськ : «Герда», 2013. – 224 с.  
ISBN 978-966-8856-80-8**

Збірник матеріалів містить тези доповідей учасників за результатами досліджень сучасних проблем економічної теорії, концепції розвитку економіки підприємства, системи фінансів, обліку, аналізу, аудиту, економічної безпеки, оподаткування і управління в Україні. Для науковців, підприємців, викладачів ВНЗ, аспірантів, студентів.

УДК 330; 657

ББК 65

Матеріали друкуються в авторській редакції. Організаційний комітет не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах.

ISBN 978-966-8856-80-8

© Автори статей, 2013

Безумовно, унікального рецепту для економічного розвитку немає, і одні й ті ж інструменти можуть діяти неоднаково в різних соціально-економічних системах, проте вивчення зарубіжного досвіду та вибіркове залучення найбільш адекватних заходів умовам України, як орієнтири на інноваційну економіку та підтримка підприємництва, мають привнести суттєвий імпульс в національний економічний розвиток.

### **Література**

1. Norway's biggest commitment to cutting red tape, simplifying official forms and reducing the need for reporting [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
2. <http://www.regjeringen.no/en/dep/nhd/press-centre/Press-releases/2011/norways-biggest-commitment-to-cutting-re.html?id=653746>
3. Берстад О. Роль Норвегії у світовому політичному та економічному просторі / О. Берстад // Економічний часопис-XXI. - 2010. - № 1-2. – С. 18-20.
4. Promoting entrepreneurship [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.regjeringen.no/en/dep/nhd/selected-topics/innovation/promoting-entrepreneurship.html?id=582899>
5. Шморгун О.В. Стратегічні напрямки підвищення конкурентоспроможності країн скандинавського регіону в XXI столітті / О.В. Шморгун // Економічний форум. - 2012. - №3.
6. Norway's Strategy for Sustainable Development. – Norway: Government Administration Service. – 2008, 95 P.
7. Кобринь Т.С. Норвезькі фіорди інформаційно-комунікаційних технологій / Т.С. Кобринь // Грані. - 2009. - №4 (66). - С. 139-144.

**Жавнерчик О.В.**

асистент

*Одеський державний екологічний університет, м. Одеса*

### **ЗМІСТОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

У відповідності до Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року», та акту «Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища України на 2011 – 2015 роки» передбачена реалізація природоохоронних заходів за такими напрямками як поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки та забезпечення збалансованого використання природних ресурсів.

Сучасні економічні трансформації з приводу земель сільськогосподарського призначення в нашій державі вимагають належного рівня екологічної безпеки аграрного землекористування, що вимагає теоретичного обґрунтування змістовної сутності цієї категорії для визначення завдань, методів і принципів формування, напрямів корегуючого впливу на всіх рівнях ієрархічної системи управління аграрним землекористуванням.

Землекористування – це процес задоволення інтересів суб'єкта (суб'єктів) землекористування за допомогою вилучених із земельних ресурсів їх складових

частин та похідної від них продукції [1, с.81]. Концептуальні підходи до визначення сутності землекористування наведені в табл.1.

Аграрне землекористування являє собою сукупність земельних ресурсів і земельних відносин в процесі сільськогосподарського використання, економічна ефективність якого обмежена інтенсивністю використання, а екологічна – природною родючістю і можливістю відтворення.

Поняття екологічної безпеки, традиційно інтерпретується як охорона та збереження природного середовища, в глобальному сенсі як стан, при якому навколишнє середовище може забезпечити в тривалій перспективі існування суспільства та задоволення його потреб, а також сукупність дій по забезпеченню захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства, природи і держави від реальних і потенціальних небезпек.

Таблиця 1

Концептуальні підходи до «землекористування»

Концепція	Визначення
Географічна	Землекористування характеризується фізичними (технічними) параметрами: розмір, місцезрозташування, клімат, родючість ґрунтів, поліпшення довкілля та інші параметри, які сприяють диференціації споживчих властивостей землі і її функціональної придатності
Економічна	Землекористування виступає інструментом генерування доходу, що виникає із корисності землі, характеризується активними діями власника щодо використання корисних властивостей земельної ділянки як засобу виробництва, об'єкта операційного базису, природного ресурсу чи нерухомості
Фіскальна	Землекористування (землеволодіння) виступає джерелом формування державного і місцевих бюджетів
Юридична	Землекористування (землеволодіння) - це сукупність публічних і приватних прав, які встановлюються державою відповідно до законодавства в процесі землеустрою, межі законності якого залежать від цільового призначення відповідної земельної ділянки
Соціальна	Землекористування – це процес задоволення фізичних, психологічних, інтелектуальних та інших потреб суспільства для виживання і гідного життя
Екологічна	Землекористування – це процес узгодження ступеня господарського впливу із здатністю до саморегуляції, відтворенням (відновленням родючості, природних властивостей) і охороною для забезпечення збереження як національного багатства

*Джерело: на основі [2 с.17-18]*

Але існуюча сукупність дефініцій екологічної безпеки не враховує специфіки сільськогосподарського виробництва, тому, як зазначає Пилипенко О.О. [3], екологічна безпека сільськогосподарського виробництва – це стан навколишнього природного середовища, за якого досягається ошадливе і високоефективне використання природних ресурсів, що дозволяє отримувати не шкідливу для здоров'я людей високоякісну сільськогосподарську продукцію і задовольняти в ній потреби суспільства.

Екологічна безпека аграрного землекористування, на нашу думку, являє собою спроможність виробляти суспільно-необхідну кількість аграрної продукції відповідної якості при забезпеченні доцільності оптимального

економічного зростання при збереженні можливості агроєкосистем протистояти неконтрольованим екологічним небезпекам, без забруднення, зниження якості і втрати відновлювальних функцій.

Екологічна безпека аграрного землекористування передбачає господарювання в межах допустимого впливу (зовнішня межа якого встановлена біофізичними характеристиками, а внутрішня – адаптаційною спроможністю), тобто дотримання балансу між інтенсивністю ґрунтуруйнівних процесів і інтенсивністю ґрунтоутворення і ґрунтовідтворення, що передбачає в підсумку збереження споживчої корисності сільськогосподарських земель як основного засобу виробництва в сільському господарстві.

Екологічну безпеку аграрного землекористування можна розглядати в продовольчому аспекті (як виробництво екологічно безпечної сільськогосподарської продукції суспільно необхідної кількості). Соціальний аспект поділяється на виробничо-екологічний (як екологічно безпечні умови праці сільськогосподарських працівників) і споживчо-екологічний (споживання екологічно-безпечної продукції для якісного відтворення трудового потенціалу). В суто екологічному аспекті безпека аграрного землекористування – це припустимий рівень негативних змін спричинених процесом аграрного землекористування, який не впливає на якість навколишнього середовища, що передбачає охорону і відтворення для відшкодування корисних властивостей землі як ресурсу в процесі його використання.

### **Література**

1. Будзак В.М. Сільськогосподарське землекористування (економіко-екологічні та управлінські аспекти): Монографія / Під наук. ред. С.І. Дорогунцова. – К.: Оріані, 2006. – 488с.
2. Третяк А.М., Другак В.М. Наукові основи економіки землекористування та землевпорядкування. - К.: ЦЗРУ, 2003. - 337 с.
3. Пилипенко О.О. Ефективність екологобезпечного використання земель у сільському господарстві : Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.07.02 / О.О. Пилипенко; Нац. наук. центр "Ін-т аграр. економіки". — К., 2004. — 20 с.